

Fővárosi Ítéltábla
20.Gf.40.084/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Fekete Tünde Ügyvédi Iroda (7621 Pécs, Rákóczi út 17. I. emelet 132.: ügyintéző, dr. Fekete Tünde ügyvéd) által képviselt felperesnek – a dr. kamarai jogtanácsos (1051 Budapest, József Attila utca 8.) által képviselt Merkantil Váltó és Vagyonbefektető Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (1051 Budapest, József Attila utca 8.) alperes ellen deviza szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. február 2-án kelt 10.G.40.780/2019/32. számú ítélete ellen a felperes 33. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek által 2005. október 21-én MBHC05/ számú megkötött kölcsönszerződés érvénytelen.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból, az alperesnek 10.000 (tízezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló költsége merült fel.

A felperes által le nem rótt fellebbezési illeték 25.372 (huszonötezer-háromszázhetvenkét) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes végleges keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az alperessel 2005. október 21-én gépjármű vásárlása céljából MBHC05/ számú megkötött deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződés svájci frank alapú feltétele érvénytelen a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (1), (6) és (7) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján. Jogkövetkezményként elsődlegesen a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását és a felperes 81.886 forint tőke és kamatai megfizetésére kötelezését kérte.
- [2] Állította, hogy a szerződéskötés során nem kapott megfelelő tájékoztatást az alperestől a devizakockázattal kapcsolatosan és a kockázatfeltáró nyilatkozat is hiányzott. Nem elégséges, ha csupán az ÁSZF rendelkezéseiből lehet következtetni a kockázatra, az alá nem írt kockázatfeltáró nyilatkozat pedig nem alkalmas a tájékoztatás bizonyítására.

- [3] Az árfolyamkockázat adós általi viselését jelentő szerződési feltétel ezért tisztességtelen, ami a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi. Ennek az a következménye, hogy jegybanki alapkamattal egyező kamat felszámításával kell elszámolni az általa havonta teljesített összegekkel elsősorban a kamatra, majd tőkére. Másodlagosan, amennyiben a deviza kikötés érvénytelensége nem vonja maga után a szerződés teljes érvénytelenségét, vagy az érvénytelenség oka orvosolható, az árfolyamváltozás hatásának figyelmen kívül hagyásával a fennálló tartozását 317.150 forintban kérte megállapítani.
- [4] Vitatta, hogy a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37/A. §-a alkalmazható lenne a felek elszámolására, mivel éppen a CHF alapú feltétel tisztességtelen és érvénytelen, ezért ennek a figyelmen kívül hagyásával kell egymással elszámolniuk.
- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődlegesen a szerződéskötés időpontjában hatályos r.Ptk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. §-a szerinti megtámadhatóságra hivatkozott, melyet ugyan a DH1 törvény felülírt, azonban a bírósági igényérvényesítés esetén az érvénytelenségi ok fennállásának vizsgálatát meg kell előznie a megtámadási határidő betartásának vizsgálatát, amit a felperes elmulasztott.
- [6] Érdemben kifogásolta, hogy a felperes keresete nem kellően részletezett, mivel nem jelölte meg, hogy melyek a CHF feltételre vonatkozó, tisztességtelennek állított rendelkezések, melynek meghatározása az r.Ptk. 209. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel elengedhetetlen. A CHF alapú kölcsönt a felperes maga választotta hitelkérelmében, ezért ez egyedileg megtárgyalt szerződési feltételnek minősül. Hangsúlyozta, hogy az r.Ptk. 209. § (4) bekezdése a perbeli szerződés megkötésekor még nem volt hatályban, valamint utalt az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében foglalt megállapításokra is.
- [7] A külön íven szövegezett árfolyamkockázati tájékoztatást a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok nem írták elő, az alperes ennek ellenére az elvárt tájékoztatást a szerződés egyedi részében és az ÁSZF 7. pontjában megadta. Felhívta a felperes figyelmét a finanszírozási tájékoztatóban foglaltakra is, amely elérhető volt a számára, így a felperes nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamkockázat őt nem, vagy csak korlátozott mértékben terheli, és nem gondolhatta, hogy az árfolyamváltozásnak felső határa van.
- [8] Az általa nyújtott tájékoztatás mind a 2/2014. PJE, mind a 6/2013. PJE határozatokban, valamint az EUB-C-186/16., C-51/17. és C-26/13. számú ítéletekben foglaltaknak megfelelt, mert abból kitűnt, hogy valós árfolyamkockázattal kell számolnia a felperesnek, az irányadó devizanem árfolyamának változásából adódó árfolyamkülönbözet miatt pedig törlesztőrészlet különbözetet kell fizetnie. Az ÁSZF 7. pontja tartalmazza a törlesztőrészlet-különbözet kiszámításának képletét és az alkalmazott fogalmak magyarázatát, továbbá megadja, hogy milyen árfolyamot kell alkalmazni, és milyen gyakran terheli a fizetési kötelezettség az ügyfelet, így az ÁSZF 7/A. pontja alapján a futamidő során kiszámolható volt a kamat, illetve árfolyamváltozás esetén a plusz fizetési kötelezettség, vagy a jóváírandó összeg.
- [9] Az alperes vitatta a kereset összecszerűségére vonatkozó felperesi elszámolást is. Az általa készített BUBOR + kamatfelárral elvégzett számítás alapján a felperes fizetési kötelezettségét 2.586.971 forintban jelölte meg.

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 forint perköltséget. Rendelkezett a feljegyzett eljárási illeték állam általi viseléséről is.
- [11] Tényként rögzítette, hogy a felperes 2005. október 21-én kölcsönkérelmet nyújtott be az alpereshez, amiben aláírásával nyilatkozott, hogy a gépjárműkölcsönügymenetét megismerte és az ahhoz kapcsolódó dokumentumokat (kölcsönkérelem hátoldala, kölcsönszerződés, vételi jogi megállapodás, adásvételi szerződés) kitöltve aláírta.
- [12] Ugyanezen a napon a felperes aláírt egy „Megállapodás” megnevezésű okiratot, melyben elismerte, hogy az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét megismerte, így azokat is, amelyek alapján az alperes a kölcsönszerződést külön ügyletminősítés, illetve kockázatkezelés nélkül is megkötötte vele. Megismerte továbbá a teljes éves hiteldíj mutató százalékos mértékét, valamint a kölcsönszerződés tervezetét.
- [13] A felperes 2005. október 21-én MBHC05/ számon gépjármű vásárlás céljából fogyasztási kölcsönszerződést kötött az alperessel 120 hónapos futamidővel 2.480.000 forint kölcsönösszeg nyújtására, változó kamatozással, 6,250% teljes éves hiteldíjmutató, 6,08% éves induló ügyleti kamat meghatározása mellett.
- [14] A szerződés rögzítette, hogy az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változás a CHF (L)IBOR és CHF árfolyam jelen szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye az EURIBOR és az EURO árfolyam helyett.
- [15] A szerződés ezen túlmenően tartalmazta, hogy a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MBHD-0502. számú általános szerződési feltételekkel (a továbbiakban: ÁSZF), illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, melynek a vételi jogos és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megértését az adós a szerződés aláírásával igazolja.
- [16] A felek ugyanezen a napon opciós adásvételi szerződést is kötöttek a kölcsönszerződéssel finanszírozott gépjármű megvásárlására.
- [17] A kölcsönszerződés részét képező ÁSZF 7. pontjában a szerződő felek megállapodtak abban, hogy a törlesztőrészletek változása – amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodtak meg – az EURIBOR és az euro árfolyam jelen szerződésben meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvénye, megadva a változás mértékét (1 százalékpont) és az irányadó alkalmazandó árfolyamot (OTP Bank Rt. forint vételi és eladási árfolyama). Ezen túlmenően rögzítette, hogy a törlesztőrészlet változás mérése havonta a havi törlesztőrészletek szerződés szerinti esedékességekor (mérési időpont) történik, melynek mértékét a bank az alábbi képlet szerint számítja: törlesztőrészlet változás összege = mérési időpontban esedékes havi törlesztőrészletre eső kamat különbség (I.) + a mérési időpontban fennálló még nem esedékes teljes hátralévő tőketartozásra eső kamat különbség (II.). Tartalmazta továbbá a törlesztőrészlet változásának kiszámítására vonatkozó képletet és a képletben szereplő elemek meghatározását is.

- [18] Az ÁSZF e rendelkezése szerint a törlesztőrészlet változás elszámolása naptári negyedévenként történik, elszámoló levél és csekk megküldésével. Az elszámolás értesítésben tájékoztató adatként feltüntetésre kerül ezen túlmenően a teljes hátralévő még esedékessé nem vált tőketartozásra eső, az elszámolási időszak alatt bekövetkezett árfolyamváltozás következtében felmerült árfolyamkülönbözlet összege is, mely kizárólag a futamidő vége előtti bármely okból történő szerződés megszűnése esetén válik egy összegben esedékessé. A szerződésszerű teljesítés esetén a II. képlet szerint számított, a hátralévő tőketartozásra eső árfolyamkülönbözlet pedig naptári negyedévente kerül átszámításra.
- [19] Az ÁSZF 8. pontja a kölcsön visszafizetésének részletszabályait rögzítette, míg a 28. pontban a felek kijelentették, hogy a szerződés valamennyi pontját elolvasták, megértették, tudomásul vették és azokat magukra nézve kötelezőnek ismerik el, továbbá mint akaratukkal mindenben megegyezőt írták alá.
- [20] Az alperes a kölcsönszerződés mellékletét képező 2005. október 27-én kelt fizetési ütemezést megküldte a felperesnek.
- [21] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy a felek szerződésének elválaszthatatlan részét képezték az általános szerződési feltételek, melynek átvételét és megértését az adós a szerződés aláírásával igazolta, továbbá az egyedi részben elfogadták, hogy az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet változás a CHF LIBOR és a CHF árfolyam szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának a függvénye.
- [22] A 6/2013. PJE határozat 1. pontjának és a szerződéskötéskor hatályos r. Ptk. 209. § (1) bekezdésének, a 209/A. §-ának, valamint a 209/B. § rendelkezéseinek felhívását követően arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés az r.Ptk. 236. § (1) és (2) bekezdésének szabályai szerint támadható meg, mely a DH1 törvény rendelkezései alapján a felperes részéről is gyakorolható volt.
- [23] Kifejtette, hogy az r.Ptk. 205. § (3) bekezdésére figyelemmel az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váltak, mivel annak alkalmazója lehetővé tette a másik fél általi megismerését. Ezen túl a felperes aláírásával elismerte az ÁSZF átvételét és megértését, mellyel az alperes igazolta, hogy azt a szerződéskötéskor a felperesnek átadta, a rendelkezésére bocsátotta. Miután megállapítható volt, hogy a felperes annak tudatában kötötte meg a szerződést, hogy a törlesztőrészlet fizetési kötelezettsége az árfolyam függvényében változhat, ezt a felek egyedileg megtárgyalták, ezért a feltétel nem tisztességtelen arra is tekintettel, hogy maga a felperes választotta a CHF alapú, változó kamatozású kölcsön konstrukciót. Erre kért a banktól ajánlatot, ezt a szerződést írta alá, mely feltételezi a CHF konstrukció, mint egyedi feltétel megtárgyalását, melyből fakadóan az nem minősülhet tisztességtelennek.
- [24] Az r.Hpt. 203. §-ának felhívását követően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok nem írták elő a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat aláírását az adós részéről, így a tájékoztatás a szerződéses ügyletben is megadható volt. A bank ezt a tájékoztatást a szerződés egyedi részében és az ÁSZF 7. pontjában, valamint a gépjárműfinanszírozási tájékoztatóban megadta. A szerződés egyedi részében és az ÁSZF 7. pontjában foglaltak az r.Hpt.-ban előírt tájékoztatási kötelezettségnek megfeleltek, mivel abból kitűnik az árfolyamváltozás lehetősége, és hogy az hogyan hat ki a felperes törlesztőrészlet fizetési kötelezettségére. Mind az ÁSZF, mind az

egyedi kölcsönszerződés rögzítette a törlesztőrészlet változást előidéző két tényezőt, valamint meghatározták a többletfizetési kötelezettség kiterhelésének módját. A tájékoztatás ezért mind a Kúria 2/2014. számú PJE határozatában, mind az EUB C-186/2016., C-51/17. és C-26/13. számú ítéleteiben foglaltaknak megfelelt, mivel kitűnik belőle, hogy az árfolyamkockázattal számolni kell, és az árfolyamkülönbség miatt törlesztőrészletkülönbséget kell fizetni, meghatározva annak feltételeit. Az ÁSZF 7. pontja alapján a futamidő során ki lehet számolni és egyértelműen meg lehet határozni a kamat, illetve árfolyamváltozás esetén a jóváírt, illetőleg a fizetési kötelezettséget eredményező összeget.

- [25] Az egyedi kölcsönszerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos leglényegesebb kérdésekre választ adott, melynek elolvasásakor a felperes, mint általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagfogyasztó tájékoztatást kapott arról, hogy hogyan érinti az árfolyamváltozás a fizetési kötelezettségét a futamidő alatt, illetőleg a szerződés futamidő előtti megszűnése esetén is.
- [26] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a 2/2012. PK vélemény alapján elvárható a fogyasztótól az együttműködési kötelezettség körében, hogy kellően körültekintően járjon el és a szükséges tájékoztatást kérje annak érdekében, hogy a kockázat vállalhatóságát mérlegelni tudja. A Kúria 6/2013. számú PJE határozatára utalva az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kedvezőbb kamatmérték mellett az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait, ha a tájékoztatási kötelezettségének a pénzügyi intézmény megfelelően eleget tett. E kötelezettségnek pedig az árfolyamváltozás mértékére nem kellett kiterjednie.
- [27] A Kúria 2/2014. PJE határozatában foglaltak ismertetésekor az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy nemcsak a szerződés tartalmának és szövegének van jelentősége a tájékoztató megfelelőségének vizsgálata körében, hanem a szerződéskötés során közzétett reklámoknak és egyéb tájékoztatásoknak is. Mindezekből arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a felperes kellően körültekintő és érdeklődő, akkor már a szerződéskötést megelőzően is tisztába kerülhetett volna a deviza alapú hitel kockázataival, függetlenül az ÁSZF 7. pontjának tartalmától. Sem az egyedi kölcsönszerződésben, sem az annak részét képező ÁSZF-ben nincs olyan rendelkezés, amely alapján a felperes mint általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó alappal gondolhatta volna, hogy az ügyletből eredően nem, vagy csupán korlátozott mértékben állna fent kockázat az ő oldalán, illetőleg nincsen számára félrevezető rendelkezés, ezért neki kell viselnie a szerződés gazdasági következményeit.
- [28] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve elsődlegesen a megváltoztatását, és – akár közbenső ítélettel – a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 252. § (2) és (3) bekezdése alapján. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte és a fennálló bírói gyakorlattal ellentétes ténybeli és jogi következtetést vont le. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, mivel az általa hivatkozott, a perbeli jogvitára is irányadó joganyag figyelembevételével az indokolásból nem tűnik ki, továbbá nem észlelte hivatalból a nyilvánvaló semmisségi okot.
- [29] Vitatta, hogy az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontján alapuló másodlagos kereseti kérelme a tiltott keresetváltoztatás körébe tartozna, erről pedig az elsőfokú bíróság nem döntött.

- [30] Továbbra is hangsúlyozta, hogy tájékoztatás hiányában a szerződésben nem állapodtak meg a deviza alapúságról és az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak nem felel meg.
- [31] Kifogásolta, hogy a bíróság az ÁSZF szerződés részévé válását sem vizsgálta, e körben nem folytatta le a felek személyes meghallgatásával a szükséges bizonyítást. Kizárólag az iratok alapján döntött, azokat kirívóan okszerűtlenül értékelte. Aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában az alperest terhelte a bizonyítás a megfelelő tájékoztatás megtörténtéről, azt azonban nem tudta bizonyítani a perben, hogy a felperes a jogszabálynak megfelelő tájékoztatást valóban megkapta. Azt nem vitatta, hogy a kölcsönszerződésből fakadóan arról lehetett tudomása, hogy az ügyletnek van árfolyamkockázata, de ez önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak a kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel (BH2020. 151 számú eseti döntés).
- [32] Sérelmezte az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy a felek egyedileg megtárgyalták a törlesztőrészlet fizetési kötelezettség árfolyam függvényében történő változásának lehetőségét, ezért az nem minősülhet tisztességtelennek. A Fővárosi Ítéltábla egyedi ügyben hozott ítéletére hivatkozással (10.Gf.40.508/2018/5-II.) utalt arra, hogy a tájékoztatásnak figyelemfelhívó jellegűnek kell lennie, ismertetve az árfolyamváltozás működési mechanizmusát is, melynek a perbeli szerződés nem tesz eleget.
- [33] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helytálló és megalapozott elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta a felperes másodfokú perköltségben marasztalása mellett.
- [34] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés elbírálása időpontjában irányadó, a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Veir II.) 21. §-a szerint az r.Pp. rendelkezéseit a Kormányrendeletben foglalt eltérésekkel alkalmazta, és a Veir II. 27. § (1) bekezdése értelmében a benyújtott fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.
- [35] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt az ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül [r.Pp. 228. § (4) bekezdés].
- [36] A fellebbezés megalapozott.
- [37] A felperes fellebbezési kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult, ezért az ítéltábla először ezt a kérelmet vizsgálta, mert eredményessége a döntés érdemi felülbírlatát kizárja.
- [38] A felperes a másodlagos fellebbezési kérelmében indítványozta a hatályon kívül helyezést, indokait azonban nem jelölte meg. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a keresetváltoztatását tiltott keresetváltoztatásnak minősítette, és ezért az r.Hpt.-n alapuló keresetét nem vizsgálta, arról nem döntött. A felterjesztett iratokból az volt megállapítható, hogy a felperes már a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 2015. december 4-én előterjesztett keresetváltoztatásában egyértelműsítette, hogy kizárólag a deviza alapúságból származó érvénytelenségi okra hivatkozik az r.Ptk. 209. §-ára figyelemmel. Utóbb, 2016. március 30-án is ennek megfelelően nyilatkozott a keresetről. Az ezt követően, a Fővárosi Törvényszéken 2020. április 28-án előterjesztett nyilatkozata keresetváltoztatásnak minősül

(40.780/2019/20.), melyet az elsőfokú bíróság helyesen minősített tiltott keresetváltogatásnak és utasított el a 29-I. sorszámú végzéssel. Erre tekintettel a felperes fellebbezésében alaptalanul sérelmezi, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet nem merítette ki, illetőleg az indokolása az r.Hpt.-vel kapcsolatos kérelme tekintetében hiányos.

- [39] Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes az r.Hpt.-vel kapcsolatos keresetében is a deviza alapúságot sérelmezte, és tartalma szerint nem a szerződés tárgyának meghatározottságát hiányolta, így az elsőfokú bíróságnak érdemben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató hiányára alapított kereseti kérelmet kellett vizsgálnia és elbírálnia. Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az ítélet hatályon kívül helyezésére nem látott okot, ezért a fellebbezést és az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.
- [40] Az elsőfokú bíróság a jogvita jogapjának elbírálásához és a közbenső ítélet hozatalához szükséges mértékben a tényállást feltárta, a szükséges bizonyítást lefolytatta. Az ítéletábra álláspontja szerint azonban a bizonyítékokat részben okszerűtlenül, nem az r.Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően értékelte, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a gépjárműfinanszírozási tájékoztatóban foglaltakra az alperes felhívta a felperes figyelmét azzal, hogy az mind az alperes ügyfélszolgálatán, mind a gépjárműkereskedésekben megtalálható. Ebből következően tévesen következtetett arra is, hogy a bank a jogszabályokban és a jogegységi határozatokban, valamint az Európai Unió Bírósága irányadó ítéleteiben foglalt elvárásnak megfelelő tájékoztatást a szerződés egyedi részében és az ÁSZF 7. pontjában, valamint a gépjárműfinanszírozási tájékoztatóban megadta.
- [41] Döntésével ezért az ítéletábra nem értett egyet és nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját sem, hogy a szerződéskötés időpontjában hatályos r.Ptk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. §-a, valamint 209/B. §-ának rendelkezéseire figyelemmel a szerződés megtámadásának volt helye, melyet a DH1 törvényben foglaltakra figyelemmel a felperes megfelelően gyakorolt.
- [42] Ugyan a szerződéskötés időpontjában, 2005. február 14-én hatályos r.Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint a tisztességtelen általános szerződési kikötést a sérelmet szenvedő fél megtámadhatta, azonban ekkor Magyarország már az Európai Unió tagállama volt. Ebből következően a nemzeti jog és az uniós jogi normák kollíziója esetén az uniós jogi normák élveznek elsőbbséget, figyelemmel az EUB C-240/98. számú Océano Grupo ügyben kifejtettekre, miszerint a nemzeti bíróságoknak „irányelvkonform” módon kell értelmezni a nemzeti jogszabályokat. Az Európai Unió jogi szabályozás implementációjára 2006. március 1-jétől került sor, így a r.Ptk. ezen időponttól tartalmazta a megtámadási jogon túlmenően a fogyasztói szerződések tisztességtelensége esetén azok semmisségére vonatkozó jogi normát. A 93/13/EGK irányelv a fogyasztói szerződések tisztességtelen szerződési feltételeinek semmisségét deklarálta, ezért a perbeli szerződés tekintetében is jogosult a felperes a tisztességtelen szerződési feltétel semmisségének megállapítását kérni. Ezt rögzíti az 3/2011. PK vélemény 2. pontja is, ami bár a közérdekű keresetre vonatkozik, azonban ebben a körben iránymutatása az egyedi fogyasztói szerződésekre is irányadó.
- [43] Azzal sem értett egyet az ítéletábra – és ezáltal osztotta a felperes fellebbezésében kifejtetteket –, hogy a CHF konstrukció választása egyben a CHF devizanemmel összefüggő szerződési feltételek egyedi megtárgyaltságát is jelenti, amiből egyúttal az is következik, hogy az árfolyamkockázat miatti törlesztőrészlet változás megfizetésének módjára vonatkozó

általános szerződési feltételeket is egyedileg megtárgyalták a felek. Ez kifejezetten azért sem lehetséges, mert a fenti feltételek az egyedi szerződéshez kapcsolódó általános szerződési feltételekben (ÁSZF 7. pont), illetőleg az egyedi szerződés blanketta rendelkezéseiben került rögzítésre. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a CHF konstrukció választásával egyidejűleg a CHF-fel kapcsolatos általános szerződési feltételek egyedi megtárgyaltságát is kimondva a szerződés tisztességtelenségét nem látta megállapíthatónak.

- [44] Ennek ellenére az elsőfokú bíróság a felperesi érvelésre tekintettel helyesen vizsgálta az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás meglétét és annak megfelelőségét, melynek körében helytállóan indult ki a Kúria 6/2013. PJE határozatának 3. pontjából, a 2/2014. PJE határozatban foglaltakból, valamint az Európai Unió Bírósága C-51/17. és C-26/13., valamint C-186/2016. számú ítéleteiből.
- [45] A felperes fellebbezésében azonban tévesen állítja, hogy az ÁSZF nem vált a felek szerződésének részévé, és megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatta le az ezzel kapcsolatos bizonyítást. A felperes személyes meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt az alperes terjesztette elő, melyet utóbb visszavont, így indítvány hiányában a felperes személyes meghallgatása nem volt foganatosítható. Az általános szerződési feltételek szerződés részévé válását az elsőfokú bíróság vizsgálta, azt az ítéletében megindokolta, mellyel az ítéletábra egyetért. E szerint elegendő az r.Ptk. 205. § (3) bekezdése értelmében, hogy az általános szerződési feltételeket az annak kialakítója és használója a fogyasztó számára megismerhetővé tegye és annak megismerhetőségét a fogyasztó elismerje. A szerződés aláírásakor a felperes által aláírt megállapodásban foglaltakkal és annak aláírásával a felperes egyértelműen elismerte az általános szerződési feltételek megismerését, mellyel az a szerződés részévé vált.
- [46] A felperes helytelenül hivatkozik arra is, hogy a hiányos tájékoztatásra figyelemmel a CHF konstrukció választása, mint érvénytelen szerződési kitétel a szerződésből kiesik, ezért rá és a felek közötti elszámolásra a DH törvények nem vonatkoznak. Ezzel szemben a perbeli szerződés a DH1 törvény 1. §-a szerint a DH törvények hatálya alá tartozik, ezért az a felek közötti elszámolásra is irányadó.
- [47] Az ítéletábra meglátása szerint a felperes jól jelölte meg a tisztességtelenségi okot amikor arra hivatkozott, hogy megfelelő tájékoztatás hiányában a CHF alapúságból következően a jogok és kötelezettségek egyensúlya a felperes hátrányára megbomlott. Mivel ez a szerződés jellegadó sajátosságához kapcsolódik, melyből eredően a tisztességtelenség egyúttal a szerződés teljes érvénytelenségét is eredményezi, ezért nem szükséges a konkrét, kieső szerződéses szöveges tartalmat meghatározni a felperesnek kereseti kérelmében.
- [48] A felperes az elsőfokú eljárásban is az önálló kockázattelátó nyilatkozat hiányára és ezáltal a megfelelő tájékoztatás elmaradására hivatkozott, mellyel szemben az alperes azzal védekezett ellenkérelmében, illetve annak kiegészítésében (6/A.), hogy a felperes számára a szerződéskötés időszakában megjelent cikkek alapján köztudomású volt, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés milyen kockázattal járhat, emellett azzal érvelt, hogy kereskedő megfelelő szóbeli tájékoztatást adott, továbbá az A/24. alatti ügyféltájékoztató anyagot a felperes megismerhette, illetve azt megkapta.
- [49] Erre is figyelemmel az ítéletábra nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási teherrel kapcsolatos tájékoztatásával. A 24. sorszámú jegyzőkönyvbe foglaltak szerint az

elsőfokú bíróság a felperes kötelezettségévé tette annak a bizonyítását, hogy az alperesi tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető. Ezzel szemben az alperes védekezésére és a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra is figyelemmel a perben a pénzügyi intézménynek kellett elsősorban bizonyítania, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatása megtörtént. Ezt az alperes csak úgy bizonyíthatta, ha azt is igazolja, hogy az általa hivatkozott és csatolt dokumentumokat – mely állítása szerint a megfelelő tájékoztatást tartalmazza – a felperes megkapta. Nem vehető figyelembe ugyanis a tájékoztatás körében olyan okirat, ami a szerződésnek nem része, vagy a fogyasztó általi átvétele, megismerése nem bizonyított.

- [50] Az A/24. alatt csatolt „Merkantil gépjármű finanszírozás” elnevezésű tájékoztatón a felperes aláírása nem szerepel, és sem a szerződésből, sem a „Megállapodás” címet viselő irat 1. pontjából – amelyben elismeri bizonyos, a szerződésen és az ÁSZF-en kívüli egyéb dokumentumok megismerését – nem következik, hogy a felperes az A/24. alatti ügyféltájékoztatót is átvette, annak tartalmát megismerte volna. Bár a Megállapodásban foglaltaknak figyelemfelhívó szerepe van, de annak iratfelsorolásából nem következik, hogy a kockázattájékoztató tájékoztatást a felperes megismerte. A „Megállapodás” című okirat csupán általános jelleggel utal a megismert okiratokra, abból azonban a tájékoztató anyagok egyikeként a hivatkozott A/24. szám alatti ügyféltájékoztató nem azonosítható be. Az irat nem is utal az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatóra, pusztán azt rögzíti, hogy a felperes megismerte az alperesnek a finanszírozásra vonatkozó valamennyi hatályos feltételét. A nyilatkozatból kizárólag a kölcsönszerződés tervezetének és a THM-mel kapcsolatos tájékoztatásnak a fogyasztó általi megismerése állapítható meg. Az pedig nem elegendő, ha a tájékoztató akár az ügyfélszolgálati helyiségben, akár a gépjárműkereskedőnél vagy a bank honlapján elérhető, szükséges annak a bizonyítása is, hogy azt a felperes megismerte.
- [51] A felperes az elsőfokú eljárás során vitatta, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatást a szerződésben, vagy külön okiratban megkapta (40.361/2016/11. 10. oldal 5. bekezdés), ugyanakkor az elsőfokú bíróság konkrétan nem is indokolta meg, hogy miből következett arra, hogy az A/24. alatti gépjárműfinanszírozási tájékoztatót a felperes megismerte, és ezáltal a szerződés és az ÁSZF rendelkezései alapján a megfelelő tájékoztatást megkapta.
- [52] A tájékoztatás megfelelőségét az adott esetben ezért csak a benyújtott és a felperes által igazoltan megismert okirati bizonyítékok alapján lehetett vizsgálni. Az alperest terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán így a szerződés, annak egyedi része és az általános szerződési feltételek, valamint az aláírt „Megállapodás” tartalmi elemzésével kellett megállapítani a tájékoztatás megfelelő vagy elégtelen voltát.
- [53] Az elsőfokú bíróság helytállóan ismertette az értékelés szempontjait meghatározó 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatot, továbbá az EUB C-26/13. és C-51/17. számú ítéleteiben rögzített követelményeket. Tévesen jutott azonban arra a következtetésre, hogy a szerződésben szereplő tájékoztatás ezen követelményeknek megfelel. Az ítéletábra utal az EUB C-186/16. számú ítéletére, ami a világos és érthető megfogalmazás követelményét akként határozza meg, hogy a tájékoztatásnak nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie, és nem csak a deviza árfolyam emelkedésének vagy csökkenésének lehetőségére kell kiterjednie, hanem olyan tartalmúnak kell lennie, amelyből a fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeit is. Ugyanezt erősítette meg az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését értelmező C-51/17. számú ítélet 73. és 78. pontja is.

- [54] A tájékoztatás a 2/2014. Polgári jogegységi határozat alapján akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból az is megállapítható, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. Követelmény az is, hogy a tájékoztatás figyelemfelhívó jellegű legyen. Nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezés együttes értelmezéséből.
- [55] A perbeli esetben a kölcsönszerződés egyedi részének svájci frank LIBOR-ra és svájci frank árfolyamra utaló rendelkezése pusztán azt a célt szolgálja, hogy az ÁSZF 7. pontjában szereplő képletekbe behelyettesíthető legyenek a megfelelő adatok, és így elvégezhető legyen a törlesztőrészlet változására vonatkozó számítás. Az ÁSZF pedig az elszámolás módját és ütemezését mutatja be szövegesen és számos matematikai képlet felhasználásával.
- [56] Teljesen hiányzik azonban a tájékoztatás figyelemfelhívó jellege. A fogyasztó nem tudja értékelné az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeit sem. Önmagában az, hogy a szerződés bemutatja az árfolyamváltozás adósra terhelésének matematikai módszerét, nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson az EUB C-186/16. számú ítélete szerint sem. Nem világos, nem érthető a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése az árfolyamkockázat mibenlétére, fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására, a kockázatviselés mértékére vonatkozó tájékoztatás hiányában csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján (BH2020. 45 számú eseti döntés III. pontja).
- [57] A perbeli kölcsönszerződés tartalmából kellően gondos és körültekintő eljárás mellett is legfeljebb arról lehetett tudomása a fogyasztónak, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, de ez önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak a BH2020. 151 számú eseti döntésben kifejtettek szerint sem, mivel az alperes az árfolyamkockázat mibenlétére, valós voltára, súlyára, a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására nem hívta fel a figyelmet. A szerződésből nem tűnik ki az esetleges jelentős tehernövekedés veszélye sem. Ebből következően az árfolyamkockázat mibenléte, törlesztőrészletekre gyakorolt hatása nem volt világos és nem volt érthető a fogyasztó számára.
- [58] Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége ezért érdemben vizsgálható a r.Ptk. 209. § (4) bekezdése alapján. A fogyasztó számára jelentős érdeksérelmet okozott az, hogy tájékoztatás hiányában nem mérhette fel az árfolyamváltozás bekövetkezésének lehetőségét, annak fizetési kötelezettségeire és anyagi helyzetére gyakorolt hatását. Ennek következtében pedig olyan egyensúlytalanság alakult ki a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben, ami a r.Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelenségnek minősül.
- [59] Az árfolyamkockázatot az adósra hárító rendelkezés tisztességtelensége a teljes szerződés semmisségéhez vezet a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat I. pontja és az r.Ptk. 239.

§ (2) bekezdése alapján, mert a főszoigálatást meghatározó rendelkezés hiányában a szerződés nem teljesíthető.

- [60] A fentiekre figyelemmel az ítélotábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és közbenső ítéletet hozott az r.Pp. 253. § (2) bekezdése és 213. § (3) bekezdése alapján, egyúttal mellőzte az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését. A másodfokú eljárásban felmerült perköltséget a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja alapján csupán megállapította azzal, hogy a perköltség viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatban kell rendelkeznie.
- [61] Az eljárás további menetében az r.Ptk. 237. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a teljes érvénytelenség jogkövetkezményét kell levonnia az elsőfokú bíróságnak a Kúria Konzultációs Testülete által a 2019. június 19-ei ülésen ismertetett megoldási lehetőségek valamelyikének alkalmazásával.

Budapest, 2021. április 15.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

dr. Csonka Balázs s.k.
bíró

